

Лешият, гъбите и гъсениците, или математиката в помощ на биологията

Лешия дъвчеше една гугличка от мъх докато чакаше един от неговите си гноми да му свърши ремонта при госпожа Смит. Караконджулчо го беше поканил на една лимонада, така и така работата можеше да почака, а приятните горски митични същества не идваха често в града.

- В нашата си гора има една чудна полянка с едни ама чудни гъби! Каквото им кажеш – всичко разбират! Обаче се навъдиха едни гъсеници – ужас някакъв! Идва гадината и почва да дъвче гъбата по периферията. Докато направи кръгче – стане два пъти по-голяма. На следващото кръгче – пак два пъти по-голяма, на следващото пак. И така, докато от гъбата остане едно краче само. С какво ли не ги трепах, ама пак идват, гъбите вече изнемоощаха.

Караконджулчо се замисли. Имаше някаква зависимост в тази история и малко математика може би щеше да спаси на Лешия любимките.

- Колко, казваш, са ти дълги изначално гъсениците?
- Като се довлечат – пиши ги по четири сантиметра всяка.
- И колко са дебели?
- Половин сантиметър. Ако не се броят космите им, щото иначе изглеждат по-големи.
- И казваш, че трябва да са здраво стъпили на гъбата, за да могат да ядат?
- Да, забелязах, че ако не са стъпили със всичките си крака, не могат да ядат по-нататък, падат!
- Добре, дай тук това парче хартия, едно моливче и да го сметна. Така, за да не могат гъсениците да се качат, е необходимо долният край на гъбата ти да е по-малък от четири сантиметра или по-тънък от половин сантиметър. Значи, да допуснем, че гъсеницата успее да се закачи и да почне да хапва, на края на първия кръг тя ще е дълга осем сантиметра и висока един сантиметър. Смятаме една Гаусова функция и сме готови с матрицата! Ама глупости приказвам, за какво ми е матрица! Става на пръсти!

Лешия гледаше приятеля си с опасения. Напоследък Караконджулчо нещо се беше хванал с математиката като леля Поли с пенкилера. Но ако това помогнеше на гъбите...

- Ето, виж тук! Ако твоите гъби успеят да устискат и останат по-тънки от един сантиметър когато диаметърът им е повече от два сантиметра и половина, гъсеницата и да изяде нещо, не може да продължи нататък, защото някои крака ще ѝ увиснат във въздуха и тя ще падне! Като растат, пак спазват пропорцията – при диаметър пет сантиметра трябва да са под два сантиметра дебели, при десет сантиметра диаметър – под три, нататък можеш сам да си ги сметнеш, ето ти формулката. Тук дължина на гъсеницата, тук височина на гъсеницата, тук диаметър и височина на гъбата! Готово! И други гъсеници да ти дойдат – вадиш сметалото и изчисляваш! Тичай сега да го обясниш на гъбите!

Есента беше топла, влажна и дълга. Лешия и Лешачихата пратиха хабер по една птичка-синичка, че по гората има много работа и ще слязат на гости в началото на зимата. Детенце ходеше на училище и подготовката на учебната му програма заемаше огромна част от времето на Караконджулчо. Той отдавна беше забравил за гъбите в тарапаната. А те, те помнеха за него!

Земята се покри първо с тънък слой скреж, после с дебел скреж, който премина в тънък сняг и накрая дебело снежно одеало обгърна гората. Една прекрасна сутрин на Караконджуловата врата се почука настойчиво. Таласъмчето отвори и се озова пред едно бурканче, завързано с атлазена панделка и пълно с искрящо малиново сладко. Зад него се виждаха засмените физиономийки на Лешия и Лешачихата.

- Бързо влизайте! Сигурно сте замръзнали! Хайде в кухнята, че пием чай с Домовой.
- Само ако имаш сушилка там, че от нас капе! – отръска снега от себе си Лешачихата.
- И ако имаш нещо по-сгряващо от чай! – намигна Лешия.

Приятелите не бяха се виждали от дълго време и имаше много клюки за разказване. По едно време Караконджулчо се плесна по челото.

- Насмалко да забравя да сложа печурките за мариноване! Абе какво стана с вашите вълшебни гъби?
- О, ама и ние сме едни! Ами как какво. Отивам, значи, при тях с твоите изчисления и обяснявам на палци как трябва да се расте. Казвам ти, интелигентни гъби! Веднага всичко схванаха и като се появиха едни летящи чинии по полянката! А после, като видяха, че гъсениците наистина падат, при гъбите започна една мода, коя ще е по-изтънчена и по-пласка по краищата и по-извисена в средата, о, спри сърце!
- Е, значи всичко е било както трябва, олекна ми!
- За както трябва... – Лешия застина в средата на изречението. – Не, не, не се плаши, не става въпрос за гъсеници. Обаче един ден на полянката дойдоха отнякъде два лоса! И опаткаха половината от гъбите, после се търкаляха два дни ни тук ни там и пяха неприлични песни. После и компания си доведоха, добре, че вече гъбите бяха метнали спори, пък и лосовете внимаваха за мицела, поне в началото, но сега има из цялата гора такива гъби. Щото те от единия край на лоса влизат, но излизат от другия след известно време, а за това време нашият лос е изтанцувал няколко неприлични танца и е на другия край на гората, като си мисли, че е фея.
- Ужасно! Ужасно! – завайка се таласъмчето. То знаеше, че всяко вмешателство в екосистема води до бедствени последици.
- Защо да е ужасно, драги? Лосовете са щастливи, гъбите са щастливи, теб да не ти е жал, че една малка гъсеница днес няма да закусва? Виж сега, тук гъбите всяка ти праща по едно малко парченце, слагат се в прясно мляко и се пият, получаваш такива видения! Местните шамани на колене молят гъбите да им дадат по мъничко, а тук на теб ти пращат царска порция! В тази ламелка има поне за три дни танци с дайре и два сукубуса, така мисля. Кое време стана наистина, ние трябва да вървим, че довечера се очаква буря. Нашите хора затова са в града за провизии и ние отскочихме да ви видим. До скоро!

Таласъмчето изчака къщата да заспи и извади гъбения подарък. Наля си чашка мляко и пусна едно единствено парченце гъбка. Вкусът на млякото не се промени особено. Караконджулчо си легна и почти мигновено заспа. А какво сънува – това е тема за друга приказка.